

Здружение
Емоционално здраво детство

Бр. 223
25.12.2017г.
Скопје

РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
Министерство за труд и социјална политика
СКОПЈЕ I

Примено:	25-12-17		
Орг. Едини.	Број:	Прилог:	Вредност:
02	10915/1		

**До Министерство за труд и социјална политика
- Скопје**

Предмет: Предлози за ПРЕДЛОГ ЗАКОНОТ за измени и дополнувања на Законот за превенција, спречување и заштита од семејно насилство, по скратена постапка.

Почитувани

Во најкраток рок ви доставуваме мислење по наведениот предлог закон со сериозна забелешка дека не е наведено времето на располагање за давање на мислењата и забелешките.

Семејното насилство е специфично по многу нешта и заради тоа заштитата од него исто така треба да биде специфична зошто вообичаените механизми и инструменти на државата не можат да помогнат.

Во семејното насилство:

- Насилникот често не знае дека е насилник
- Жртвата често не знае дека е жртва
- Сведоците, односно другите во семејството, едновременно се (ко)насилници и (ко)жртви*.
- Жртвата се случува да го брани, заштити или велича својот насилник
- Насилникот, насилството често го прави со најдобри намери
- Последиците од сем. насилство се јавуваат долги години подоцна
- Показателите на сем. насилство често се за голо око `невидливи`
- Никој не знае што се случува
- Казните врз насилникот повлекуваат други проблеми во семејството
- Жртвите кога ќе пораснат стануваат насилници, и не се свесни за тоа
- Насилничката атмосфера од дома децата ја пренесуваат во училиштата, а возрасните на работа и во општеството, а тоа никој не го гледа
- Децата не можат да пријават, побараат помош, најмат адвокат
- Измешани чувства, збунетост, семејни интереси и потреби
- Други специфичности и особености

Здружение „Емоционално здраво детство“, Видое Смилевски Бато 14А/2-34, 1000 Скопје
Број на регистрацијата 30120110035789; Матичен број 6492622; ЕДБ 408000950410
<http://sanechildhood.org>; emocionalnozdravodetstvo@gmail.com

Од тие причини бараме законот:

1. Да се предвиди заштита од самоубиства и други свесни или не авто/самодеструктивни дејствија. Со ова ќе се заштитат од семејните причини што ги наведуваат на таков чин или помисла.

2. Да се предвиди заштита од семејни дисфункции, каде спаѓаат и брачните дисфункции.

3. Експлицитно да ги наведе познатите начини на не физичко и несвесно семејно насилство, како објективизација, промена на улоги ..., начините на справување со психичкото и емоционалното насилство и вознемирување, пред да се појават последиците.

4. Да се предвидат конкретни превентивни мерки за заштита од тивка и/или пасивна агresiја.

5. Да се предвидат казни за лажното пријавување на семејно насилство.

6. Да се предвиди заштита од вознемирување во семејството.

7. Во членот 2 после зборовите „Под семејно насилство се подразбира“, се додаваат зборовите: „вознемирување, судење, обвинување, застрашување, засрамување,“ и се додава став 2:

„Семејно насилство е било каков инцидент или знаци на инциденти кои потекнуваат од господарење, принудување и/или заканувачко однесување, насилство или злоупотреба од страна на лице со наполнети 16 години со кое се или биле интимни партнери или од членови на семејството, без оглед на полот или сексуалната определба и ориентација.

Злоставувањето може да биде: психолошки, физички, сексуално, финансиски, социјално и емоционално.

Господарење се постапки што го прават другото лице потчинето и/или зависно, што се прави на начин што го остава без поддршка, го искористува него и неговите ресурси за лична добивка, го лишува од средствата потребни за независност, спротивставување, избегнување и управување со секојдневното однесување.

Принудување е постапка или знаци на постапки кои укажуваат на напад, закана, понижување, заплашување или друго лошо постапување што се користи да и се наштети, да се казни, да ја исплашат жртвата или да ја натераат да прави нешто против нејзина волја.

Во семејно насилство спаѓаат и подривање на честа и угледот, обрежување на женски гениталии и принудување на брак.“

Горните одредби се позајмени од новата Британска дефиниција за семејно насилство. *The UK Government has announced a new definition of domestic violence, to cover domestic violence and abuse. The new definition will be implemented by March 2013.*

8. Во членот 3, алинеја 6, после зборовите „кое предизвикува чувство на страв“, се додаваат зборовите „вина, срам“.

9. Во член 31, став 2, се додава точка 12)

„12) да забрани користење на зборови, фрази, реченици, теми на разговор, гестикулации и постапки што вознемируваат некој член на семејството или ги повредуваат неговите чувства.

Центарот да може на родителите да им забрани да користат одреден збор, фраза или реченица што го вознемирува детето. Да може да им забрани одредени постапки, гестикулации, кај неразведени да го ограничи пристапот до детето, начинот на однесување кон него...

Се додаваат нови ставови:

„Владата на РМ донесува уредба за евакуација на деца од неподнослива семејна атмосфера.

Двајцата родителите се должни да го издржуваат детето доколку им биде одземено по сила на закон или по сопствена слободна волја на детето, времено или трајно биде удомено кај роднини, пријатели, семејство за згрижување или во установа.“

(Во уредбата би биле опфатени условите и начинот како ова ќе се врши и, и најважно, одредби за заштита од злоупотреба на оваа можност, или да се опфати со законов можност детето по своја волја да биде сместено на друго место)

10. Во член 32 се додава став

„Парите се уплатуваат на сметка на жртвата.“

На овој начин, казнувањето нема да биде со цел парите да одат во државата туку со цел спречување на насилство и помагање на жртвата. Вака казната ќе има поголем ефект кон спречување насилство.

11. Во член 34 се додава став 3:

„Предлог за дете може да поднесе и роднина, пријатели, воспитувач, установа или самото.“

Се додава и став:

„На барање на родител, центарот врши увид за ненаменско користење на издршката за дете и да наложи тоа да се коригира или за тоа да го извести судот.“

12. Во член 37 став 1 после зборот „Привремената“ се додава зборот

„судска“ и се додава став 2:

„Привремената мерка за заштита од семејно насилство до три месеца може да издаде центарот.“

Сметаме дека центарот може да дава времени мерки до три месеца, а судот до една година.

13. Во член 49 се додава став:

„Министерот за труд и социјална политика со акт утврдува листа на постапки што се сметаат за семејно насилство, што не е конечна.“

Ова е многу важно, точно да се утврди што се спаѓа во семејно насилство за да не се толкува кој како му одговара. Може да се направат и посебни листи што се сметаат за социјални насилства, за психолошки насилства и малтретирање, вознемирување, штетно влијание од родител и сл. Инаку кривичниот законик и кривичната постапка штитат од секако насилство па и семејно. Без оваа разработка, овој закон е бесмислен.

Најдобро и најделотворно е на неколку страни да се допише во законот што спаѓа во семејно насилство и за истите се предвидат превентивни мерки, помош, казни и друга врста заштита.

14. Бараме во законот да се предвидат, препораки, поуки, најдобри практики, макар во подзаконски акти.

Не може се да се предвиди со закон, но во форма на препораки би имало некакво позитивно дејствие.

15. Да се изготви листа што не спаѓа во семејно насилство или да се предвиди со подзаконски акт.

16. Да се предвидат исклучоци. Секому може да му се случи да покачи тон или да му излета некој збор, тоа е дел од животот. Дури и клоца да му бапнеш на некој (по)голем не е страшно. Само да не се повторува често и понастрана од децата.

17. Да се размисли за радикални мерки од типот:

- Развод на брак по сила на закон или по барање на децата, како што е одземање на деца по сила на закон. Па да видиме дали ќе се тепаат.

Често партнерите немаат храброст да се разведат ниту сакаат да се смират, а тоа е погубно за децата и семејството.

- Да се предвидат затворски казни за родителите доколку здраво дете се самоубие.

Свесни сме дека родителот со тој чин е доволно казнет, но постоење на таков член секако ќе допринесе родителите да си ги преиспитаат ставовите и поведението. Ова секако ќе придонесе за поквалитетно родителство. Мерката е исто како во сообраќајка родителот да си го убие детето па оди в затвор.

18. Да се предвиди посебна заштита на и од душевно болни, како и заштита од антисоцијалци како психопати и патолошки нарциси, во смисол на превенција.

19. Да се усвојат предлозите доставени во јули месец 2014 кога се изготвуваше овој закон.

20. Доколку некои од предлозите не бидат прифатени, да ни се одговори и образложи кој е интересот на децата и семејствата тие да не бидат прифатени.

Ве молиме да ни се достават имињата на експертите психолози, педијатри, семејни лекари, психотерапевти, психијатри, социолози, педагози, социјални работници кои учествувале и учествуваат во правењето на овој закон.

Да ни се достави и списокот на литература што е користена при правењето на овој закон.

Претседател
Беле Митевски

24.12.2014

*

(ко)насилник во овој текст значи дека со молчење, не постапување или на друг начин го одобрува или поддржува насилството.

(ко)жртва во овој текст е колатерална жртва, често деца врз кој не се прави насилство но гледаат како родителите или други се тепаат.